

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 14 marca 2016 roku w sprawie z powództwa (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. przeciwko H. B. o zapłatę, Sąd Rejonowy w Brzezinach w pkt. 1. zasądził od H. B. na rzecz (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. kwotę 3798,41 zł z umownymi odsetkami w wysokości zmiennej stopy procentowej stanowiącej czterokrotność obowiązującej stopy kredytu lombardowego NBP, z tym zastrzeżeniem, że po dniu 1 stycznia 2016r. odsetki powyższe nie mogą przekroczyć wysokości stopy odsetek maksymalnych za opóźnienie, naliczanymi od dnia 25 sierpnia 2015r. do dnia zapłaty od kwoty 2979,69 zł oraz z odsetkami ustawowymi naliczanymi od kwoty 818,72zł od dnia 25 sierpnia 2015r. do dnia zapłaty, zaś w pkt. 2 oddalił powództwo w pozostałym zakresie. W pkt. 3 wyroku Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 986,04 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania; w pkt. 4 zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1977,84 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w części, tj. w zakresie kwoty 7.603,29 oraz pkt. 3 i 4. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania cywilnego w postaci art. 233 § 1 k.p.c. polegającego na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów poprzez wyprowadzenie wniosków sprzecznych z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego przy dokonaniu oceny wiarygodności i mocy materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, które miało zasadniczy wpływ na wynik sprawy poprzez błędne oparcie rozstrzygnięcia przedmiotowego postępowania na rozważaniach Sądu Okręgowego w Łodzi wyrażonych w wyroku z dnia 13 stycznia 2016r., III Ca 1891/15 odnoszącego się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014r. w sprawie o sygn.. akt U CSK 196/14 bez jakiegokolwiek analizy tego wyroku, co doprowadziło do oddalenia powództwa i założeniu, iż postępowanie egzekucyjne prowadzone przez poprzedniego wierzyciela nie doprowadziło do przerwania biegu przedawnienia roszczenia,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a) art. 509 § 2 k.c. poprzez jego pominięcie i uznanie, iż Powód nie ma możliwości korzystania z przerwania biegu terminu przedawnienia roszczenia przysługującemu poprzedniemu wierzycielowi,

b) art. 124 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie, a przez to pominięcie faktu, iż od wydania postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. termin przedawnienia roszczenia biegnie na nowo.

W oparciu o wskazane zarzuty powód wniósł o zmianę wyroku w całości i zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kwoty żądanej w pozwie wraz z odsetkami ustawowymi oraz umownymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, zwrotu kwoty kosztów procesu za postępowanie przed Sądem I instancji, zwrotu kosztów procesu za postępowanie przed Sądem II instancji według norm przepisanych, w tym opłaty od apelacji i kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Ustalenia faktyczne, jak również ocena prawna przedstawiona w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przez Sąd Rejonowy, znajdują pełną akceptację Sądu Okręgowego. Dlatego też Sąd odwoławczy podziela je i przyjmuje za własne.

Zarzuty apelacji zarówno w zakresie naruszenia norm procesowych, jak i naruszenia prawa materialnego koncentrują się wokół stanowiska Sądu I instancji, wedle którego podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia jest zasadny, uznając, że przedawnieniu uległa część dochodzonego roszczenia tj. w zakresie żądania zapłaty rat kredytu wymagalnych przed upływem trzech lat do złożenia pozwu. W ocenie Sądu I instancji w dniu wniesienia pozwu

tj. 25 sierpnia 2015 roku upłynął 3 letni okres przedawnienia zapłaty rat wymagalnych przed dniem 15 września 2012 roku. Apelujący kwestionując stanowisko Sądu I instancji wskazał, że Sąd Instancji błędnie uznał, iż powód nie miał możliwości korzystania z przerwania biegu terminu przedawnienia roszczenia przysługującemu poprzedniemu wierzycielowi.

Z powyższym stanowiskiem apelującego nie można się zgodzić. W przedmiotowej sprawie istotnym w kontekście podniesionego zarzutu przedawnienia było ustalenie, czy przerwanie biegu terminu przedawnienia w stosunku do pierwotnego wierzyciela przez podjęcie działań polegających na wyegzekwowaniu wierzytelności jest skuteczne wobec nabywcy wierzytelności, a zatem także wobec powoda. Innymi słowy – czy przedawnienie biegnie w ten sam sposób i zgodnie z tymi samymi regułami zarówno wobec pierwotnego wierzyciela, jak i wobec nabywcy wierzytelności. W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie nie zaistniały okoliczności, które spowodowały przerwanie lub zawieszenie biegu terminu przedawnienia w stosunku do nabywcy wierzytelności, a tylko one mogły przesunąć w czasie skutek w postaci przedawnienia roszczenia powoda. Sąd I instancji słusznie zważył, że strona powodowa nie wykazała, by poza złożeniem pozwu istniały inne okoliczności, z których wynikałby fakt przerwy biegu terminu przedawnienia lub też zrzeczenia się zarzutu przedawnienia przez pozwanego.

Przypomnieć należy, że co do zasady wskutek przelewu wierzytelności dochodzi tylko do zmiany osoby, względem której dłużnik jest zobowiązany, natomiast nie następuje wówczas zmiana ani przedmiotu, ani też podstawy prawnej świadczenia, a więc dokonana czynność prawna nie wpływa zasadniczo na kształt prawny wierzytelności, zmienia się jedynie uprawniony do żądania świadczenia (tak np. K. Zagrobelny [w:] „Kodeks cywilny. Komentarz” pod red. E. Gniewka, Warszawa 2006, teza 10 do art. 509, s. 875 lub K. Zawada [w:] „System prawa prywatnego. Prawo zobowiązań – część ogólna. Tom 6” pod red. A. Olejniczaka, Warszawa 2009, s. 1044). Jak trafnie wskazuje Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 7 lutego 2014 r., (I ACa 687/13, niepubl.), pomimo cesji wierzytelności sytuacja prawna dłużnika pozostaje niezmieniona i przysługuje mu wobec cesjonariusza zarzut przedawnienia na takich samych warunkach, jakie służyłyby mu względem poprzedniego wierzyciela. W dalszej kolejności trzeba zgodzić się z Sądem Najwyższym, który w uzasadnieniu przytoczonego z kolei przez Sąd meriti wyroku z dnia 19 listopada 2014 r. (II CSK 196/14, (...)) Nr 2 z 2015 r., poz. 11), zwraca uwagę, że choć art. 123 § 1 pkt. 1 k.c. stanowi, że bieg terminu przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, to jednak nie może być to czynność przedsięwzięta przez kogokolwiek i przeciwko komukolwiek, ale podjęta przez strony stosunku prawnego leżącego u podstaw przedawniającego się roszczenia. Słusznie Sąd Najwyższy wywiódł dalej, że z uwagi na to, iż przedawnienie jest instytucją prawa materialnego, z jego istoty wynika, że przerwanie jego biegu w przypadku określonego roszczenia następuje pomiędzy podmiotami materialnie zobowiązanymi/uprawnionymi. Ujmując zagadnienie innymi słowami, czynność obiektywnie zdolna do przerwania biegu przedawnienia roszczenia w postaci np. wniesienia pozwu do sądu wywiera zamierzony skutek tylko wówczas, jeśli podmiot dokonujący tej czynności jest rzeczywiście uprawnionym z tego roszczenia, a osoba pozwana w istocie jest zobowiązana do zadośćuczynienia temu roszczeniu – i w ten właśnie sposób należy rozumieć użyte tam przez Sąd Najwyższy pojęcie „identyczności osób” dokonujących czynności i materialnie uprawnionych/zobowiązanych. Innym przejawem istnienia tej zasady jest konstatacja, że do przerwania biegu przedawnienia dochodzi właśnie na rzecz osoby uprawnionej materialnoprawnie w chwili dokonywania czynności (a nie jakiegokolwiek innej), co jednak nie stoi w jakiegokolwiek sprzeczności ze sformułowaną wcześniej tezą, że zaistniałe skutki dokonanej czynności dla biegu przedawnienia, kształtujące sytuację prawną tej osoby, rozciągają się po dokonaniu przelewu także na nabywcę wierzytelności.

Nie ulega wątpliwości, że instytucja przerwania biegu przedawnienia ma nie tylko aspekt przedmiotowy, ale i podmiotowy. Zatem zarówno tożsamość podmiotowa i przedmiotowa roszczenia stanowi przesłankę przerwania biegu przedawnienia przez czynność prawną określoną w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym przedmiotową apelację podziela stanowisko wyrażone, przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 listopada 2014 r. (II CSK 196/14, LEX 1622906, Biul.SN 2015/2/11), zgodnie z którym do przerwania biegu przedawnienia nie wystarczy identyczność wierzytelności, niezbędna jest identyczność osób, na rzecz których/przeciwko którym

dana czynność, obiektywnie zdolna do przerwania przedawnienia, została dokonana. Sąd Najwyższy wskazał, że z istoty instytucji przedawnienia wynika, że przerwanie biegu przedawnienia następuje w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez wierzyciela: dotyczy tego roszczenia, które jest zabezpieczone, dochodzone, ustalone lub egzekwowane, jest skuteczne przeciwko osobie, wobec której kieruje się czynność i z korzyścią na rzecz osoby dokonującej czynności. Wniosek wierzyciela o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności jest czynnością przerywającą bieg przedawnienia przedsięwziętą w celu zaspokojenia roszczenia (por. m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 r. III CZP 101/03 OSNC 2005/4/58, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2004 r. II CK 276/04, niepubl.). Czynnością taką jest też niewątpliwie wniosek o wszczęcie egzekucji. Jest to bowiem czynność zmierzająca bezpośrednio do zaspokojenia roszczenia. Wniosek o wszczęcie egzekucji wywoła zatem skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym jednak o tyle o ile będzie pochodził od wierzyciela, którego osobę wskazuje tytuł egzekucyjny i na rzecz którego temu tytułowi została nadana klauzula wykonalności. Można także zasadnie twierdzić, że po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, przedawnienie rozpoczęłoby bieg na nowo (art. 124 k.c.) jednak w tych samych granicach podmiotowych (wynikających z tytułu wykonawczego). Sąd podziela również stanowisko Sądu Najwyższego, iż brak jest podstaw do twierdzenia, że skutek rozpoczęcia biegu przedawnienia na nowo po umorzeniu postępowania egzekucyjnego może odnosić się do sytuacji, gdy uprawnionym do wszczęcia ponownej egzekucji jest już inny niż wymieniony w pierwotnym tytule wykonawczym wierzyciel. Sąd Najwyższy wskazał również na ugruntowany pogląd, że art. 192 pkt 3 k.p.c. nie ma zastosowania w postępowaniu egzekucyjnym, cel bowiem tego postępowania jest inny; ma ono doprowadzić do zaspokojenia osoby materialnie uprawnionej, wskazanej w tytule egzekucyjnym, przy czym klauzula wykonalności może modyfikować istotne postanowienia tego tytułu, kształtując odmiennie granice podmiotowe i przedmiotowe zakresu egzekucji. Niestosowanie art. 192 pkt 3 k.p.c. w postępowaniu egzekucyjnym (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2009 r. III CZP 4/09, OSNC 2010, nr 1, poz. 2) oznacza zatem, że jeżeli w toku postępowania egzekucyjnego dojdzie do zawarcia umowy przelewu egzekwowanej wierzytelności, to postępowanie egzekucyjne nie zmierza już do zaspokojenia wierzyciela, którego osobę wskazuje tytuł wykonawczy. Niemożność kontynuacji przez cesjonariusza toczącego się postępowania egzekucyjnego przedstawia się jako niewątpliwa, w tym bowiem postępowaniu wyłączone są przekształcenia podmiotowe, a następstwo prawne powstałe po wszczęciu egzekucji wymaga, z wyjątkami przewidzianymi w ustawie, nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 k.p.c. W związku z tym przyjmuje się, że nabywca wierzytelności, który przez umowę przelewu uzyskuje jedynie prawo do wierzytelności objętej dotychczasowym tytułem wykonawczym, a nie uprawnienie do kontynuowania wszczętego wcześniej przez inny podmiot postępowania, powinien po uzyskaniu na swoją rzecz klauzuli wykonalności wszcząć nowe postępowanie egzekucyjne. Nabywca wierzytelności niebędący bankiem powinien uzyskać sądowy tytuł egzekucyjny, a następnie klauzulę wykonalności, nadanie bowiem bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności niebędącemu bankiem nie jest dopuszczalne (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2004 r., III CZP 9/04, OSNC 2005, nr 6, poz. 98). Tak więc, z racji następstwa prawnego, o którym mowa, prawo stwierdzone w tytule egzekucyjnym na rzecz dotychczasowego wierzyciela wygasa wskutek przejścia na inny podmiot, a tym samym wygasa uprawnienie do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przez pierwotny podmiot. Należy zatem stwierdzić, że skutki, jakie wiązały się z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego odnoszą się do występujących w tym postępowaniu podmiotów i tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona. W tym zakresie Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejszą apelację przyjmuje za własne stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w wyroku z dnia 19 listopada 2014 r (II CSK 196/14, LEX 1622906, Biul.SN 2015/2/11).

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że powód, zawierając w dniu 25 czerwca 2014 r. umowę przelewu, nabył wierzytelność nieprzedawnioną; do upływu terminu przedawnienia mógł doprowadzić do przerwania jego biegu na swoją korzyść, występując z pozwem o zapłatę, co nie nastąpiło. W konsekwencji należało stwierdzić, że w dniu wniesienia pozwu tj. 25 sierpnia 2015 roku upłynął trzyletni okres przedawnienia zapłaty rat wymagalnych przed dniem 15 września 2012 roku.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i zasądzone od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym ustaloną na podstawie § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013.461 j.t.) w zw. z §21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015.1800).